

PRODUSENTFORENINGEN

FILM + TV + SPILL

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

19.03.13

Høringsuttalelse "Av, om, for" – innspillsnotat om mangfold

1. Innledning

Producentforeningen ønsker å bidra til bedre mangfold i norsk film, både på skapersiden, i innhold og publikum.

Det er en kjennsgjerning at det er kjønns-, alders- og geografiskjevheter i sammensetning i det norske produksjonsmiljøet og i det filmtilbudet som kommer ut, og vi har ikke klart å tiltrekke oss nok folk med en variert etnisk bakgrunn til å være representative for det norske samfunnet i 2013.

Så er utfordringen å analysere hva dette skyldes på et overordnet samfunnsmessig plan, hva som ligger i bransjen, og i de ulike tiltakene som kan settes inn.

Vi representerer det profesjonelle produksjonsmiljøet, og må sikre vilkårene for dette, samtidig som vi må sikre en langsiktig rekruttering og representativitet, så vi fanger opp det samfunnet vi skal speile. Mandatet og rapporten beskriver saksfelt som kan sies å ligge utenfor vårt kjernefokus, men de filmpolitiske målsetningene og virkemidlene henger sammen.

For oss er det viktig å verne om de tiltakene som sikrer grunnlaget for profesjonell virksomhet her i landet.

Det er vanskelig å kommentere rapporten "av-om-for" uten gjenta det vi sa til Kulturdepartementet ved nedsettelse av arbeidsgruppen og utformingen av mandatet.

1.1 Involvere og utfordre de store aktørene

Det er flinke folk som har deltatt i arbeidet, men de representerer i for liten grad de store institusjonene og mediebedriftene. Ved å trekke inn NRK, TV 2, Schibsted og A-pressen i arbeidet kunne man fått satt utfordringen på dagsorden også overfor aktører som virkelig kan utgjøre en forskjell. De som reelt har arbeidsgiveransvar og flytter penger.

Nå fremstår forslagene litt som gode ønsker og enkeltforslag som kan fremmes via de offentlige aktørene, men som ikke virker forpliktende nok. Det kan også virke som ønske om delvis repetoarstyring gjennom politiske målsetninger og nye ordninger. Det mener vi er uheldig.

En del av våre større medlemsbedrifter vil gjerne ta utfordringen og gjennom sin virksomhet arbeide for økt mangfold.

1.2 Behov for grundigere analyser og markedsdata.

Gruppen hadde kort tid og knappe ressurser, og vi mener det helt klart er behov for mer grunnleggende fakta og kartlegging av utvikling på feltet. Det hadde vært interessant med innholdsanalyser som går på hvem som er hovedkarakter i norske filmer med tanke på alders-, kjønn-, geografi- og roller. Det fastslås i noen sammenheng litt bastante påstander, og vi mener man må se dypere ned i materialet enn å se på postadressen til produksjonsselskapene.

Vi trenger å vite noe om rekrutteringen til medielinjer på videregående, om hvem som deltar på videoverksteder, og hvordan vi kan stimulere til økt mangfold allerede på de yngre alderstrinnene. Dette krever oppfølging og en kontinuerlig oppdatering. Det er ikke mulig å endre vesentlig på dette i løpet av et par år.

2. Forslag til økt skapermangfold

2.1. Legge kortfilmstøtten til de regionale filmsentrene og opprette filmsenter i Oslo

Produsentforeningen har støttet den regionale satsningen innen filmpolitikken de siste årene. Vi vil samtidig understreke at det viktigste er å utvikle talenter, produksjonsmiljøer og historier fra regionene, ikke nødvendigvis regionale institusjoner.

Dette er to forslag som ikke trenger å henge sammen.

Det er fortsatt en del av den nasjonale filmpolitikken at vi skal støtte produksjon av kortfilm, både som selvstendig sjanger, men også som rekruttering- og utviklingsplattform for lengre fiksjonsformater. Det er en ordning som i dag har et sterkt element av å være rettet inn mot personlig utvikling for den enkelte regissør. Det er svært få, om noen produksjonsselskaper som har orientert seg mot kortfilm som eget forretningsområde. De regionale filmsentrene står på mange måter tettere på de enkelte talenter, og kunne fått en klar oppgave på dette området hvis det var rekruttering og individuell utvikling alene som sto i fokus. Men det er fortsatt en oppgave å løfte frem de beste på nasjonalt plan, og spørsmålet er om dette vil bli gjort systematisk nok hvis hver enkelt region skulle gjøre dette på egenhånd. En måte ville være å gi de regionale aktørene en oppgave med i fellesskap å sikre at noen særskilte prosjekter blir prioritert. Men det er kanskje fortsatt hensiktsmessig med en mulighet for toppfinansiering sentralt selv om den vesentligste andelen ligger hos regionene.

Det er behov for å etablere et filmsenter i Oslo, det vil også bidra til å tydeliggjøre rollen til NFI som nasjonalt kompetansesenter. Deler av dagens oppgaver har karakter av å være lokale tiltak rettet mot bransjen og publikum i Oslo. Det forutsetter et engasjement fra produksjonsmiljøet i Oslo, og fra Oslo kommune.

Vi er positive til forslaget om at de regionale filmsentrene kan tildele økonomisk støtte til utvikling for kinofilm og tv-drama, og mener det også burde kunne omfatte tv-serier. En stor del av økonomien i norsk audiovisuell bransje er knyttet til tv-produksjon, og det ville styrke de regionale produksjonsmiljøene om de hadde mulighet til å hente finansiering til utvikling og piloter inn mot dette markedet. Vi må også sikre en bedre mulighet for regionene til å utvikle og finansiere spillefilm.

2.2 Følge opp utjevningsforslag for balansert kjønnsrepresentasjon i norsk filmbransje

Vi støtter forslaget om følge opp rapporten "Ta alle talentene i bruk" som også Produsentforeningen bidro til.

2.3 Utvikle skaperkraften i filmbransjen

Vi mener dagens støtteordninger med de mange innretningene gir godt grunnlag for utvikling av skaperkraften. Vi ser at organisasjonene jobber bevisst med å hente frem kvinner og folk med minoritetsbakgrunn til bransjen, og har tro på at dette bedrer seg år etter år. Film- og tv-

produksjon er i knallhard konkurranse, og den konkurransen utvikler skaperkraften.

2.4 Rekruttering av filmprodusenter med minoritetstilhørighet

vi er positive til et særskilt fokus på rekruttering av studenter med minoritetsbakgrunn ved f.eks Filmskolen på Lillehammer. Dette handler også i stor grad om hvordan man presenterer studiet og for hvem. Vi tror at en del av de som har en mer forretnings- og gründerorientert bakgrunn i disse miljøene vil kunne finne det interessant å ta utdanning som produsent. Men vi må sikre at disse også har tatt medieutdanning på videregående, eller andre høyskoler.

2.5 En aspirant-, hospitant- og mentorordning som legges til filmsentrene

Vi er generelt positive til kompetanseutvikling og kompetanseoverføring mellom aktører i bransjen. Vi mener også det er et potensiale i et tettere samarbeid mellom de regionale filmsentrene, NFI og bransjeorganisasjonene innenfor rammene av de eksisterende faglige samlingene, hvor det ligger mye nettsverks- og kompetansebygging. Bransjeorganisasjonene kan påta seg en oppgave i denne sammenheng. Det ville kanskje være hensiktsmessig for Bransjerådet for film å etablere et tettere samarbeid om faglige samlinger og kompetanseutvikling etter modell fra f.eks Skuespillsenteret.

3. Forslag til tiltak for økt innholdsmangfold

3.1 Øke ressurser til manuskript- og prosjektutvikling med klart innhold

Vi er prinsipielt imot til å gi innholdsmessige føringer fra det offentliges side. Det er lett å tenke seg at man kan oppnå noe raskt hvis det finnes særskilte midler for bestemte typer historier. Vi mener det må være opp til andre aktører å lage manuskonkurranser med bestemte temaer eller særskilte krav til antall personer av bestemte kjønn eller etnisk bakgrunn.

3.2 Øke antall film- og tv-fortellinger for barn og unge basert på originale og samtidige historier

Vi mener det er viktig at NFI støtter nye prosjekter innenfor rammene av eksisterende ordninger, særlig innen for filmer som får støtte etter kunstnerisk vurdering, de såkalte konsulentfilmene. Vi er skeptiske til øremerking av midler, og kan ikke se behovet for en egen konsulent for barne- og ungdomsfilm.

3.3 Introdusere incentivordninger

Produsentforeningen har støttet arbeidet for å få til en næringspolitisk begrunnet incentivordning for å trekke utenlandske produksjoner til Norge. Men vi kan ikke helt se den umiddelbare effekten dette vil ha for annet økt omsetning for en del av leverandørene til bransjen, og for en del av fagmiljøet. Vi mener slike ordninger må begrunnes næringspolitisk, og ikke har så stor relevans i denne mangfoldsrapporten. Det bør etter vår mening heller komme i en handlingsplan for kultur og næring.

4. Forslag til tiltak for økt brukermangfold

Vi er enige med arbeidsgruppen om at norske filmer bør være tilgjengelige for hele befolkningen, og at det er en felles oppgave for alle aktørene å sikre det.

4.1 NFIs tilskuddsordninger til lansering av nye filmer bør evalueres og tilpasses digital distribusjon

Vi mener det er relevant å vurdere lanseringsordningene og et støttesystem som er basert på bestemte distribusjonskanaler. Men vi er usikre på om det bør være et nytt krav om nettdistribusjon for tildeling av produksjonsstøtte. Det er neppe mulig å tenke seg nye produksjoner de neste årene som ikke har ambisjoner om nettdistribusjon. Hele dagens regelverk bør evalueres i løpet av det kommende året. Produsentforeningen har gjort en del arbeid for å kartlegge tilgjengeligheten av våre medlemmers verk, og det skjer en stadig utvikling på det området helt av seg selv. Vi jobber også med å sikre tilgjengeligheten av

dokumentarfilmer gjennom en felles klareringsenhet etter modell fra Danmark, der Producentforeningen har inngått avtaler med Netflix og SeeYou på vegne av mange av sine medlemmer. Vi mener det offentlige bør være positiv til denne typen arbeid, men er ikke sikker på at det skal lages særskilte nye krav eller ordninger.

4.2 Film-X: opprette et filmverksted for barnehage- og skolebarn

vi er opptatt av at norske barn får så god audiovisuell kompetanse som mulig. Vi mener rollefordelingen mellom Film & Kino, NFI og de regionale sentrene må bli klarere, og er også positive til Film-X slik erfaringene er fra Danmark. Vi mener imidlertid at den geografiske struktur her i landet forutsetter at dette skjer flere steder, og mener NFI eller et av de regionale sentrene kunne hatt en koordineringsrolle. Her er det også viktig å jobbe inn mot den kulturelle skolesekken.

4.3 Tiltak rettet mot de yngste og de eldste

Vi mener kinoene, distributørene og produsentene har et ansvar for å utvikle sitt publikum og tilby filmer og opplevelser som er attraktive. Kulturtilbudet i Norge er stort og konkurransen sterk. Gode, effektive tiltak som gir resultater bør støttes. Men først og fremst bør det kulturpolitiske ansvaret som ligger litt uklart mellom Film & Kino og NFI avklares. Vi mener det bør samles ett sted, og at det bør være et ansvar for Norsk Filminstitutt.

5. Avslutning

Vi tror det er viktig at man i det videre arbeidet fokuserer klart på enkelte problemstillinger, selv om alt tilsynelatende henger sammen med alt. Dersom vi vil ha større rekruttering av filmarbeidere med minoritetsbakgrunn bør vi kunne finne tiltak som hjelper på det. Dersom det er flere kvinner som er målet finner vi tiltak som er rettet mot det. Det kan virke overveldende å skulle løse alle skjevheter samtidig. Her må vi kanskje prioritere en ting av gangen. Og så vil vi gjerne utfordre de store aktørene til å si noe om hva de gjør på disse områdene.

Med vennlig hilsen

Leif Holst Jensen
Generalsekretær